

การศึกษาศภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
THE STUDY OF TEACHING MANAGEMENT EFFICIENCY OF THE MAJOR
MISMATCH SCHOOL TEACHERS OF UBON RATCHATHANI PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA 3

ปวีรัตน์ ถาริวร^{1*}, ชวนคิด มะเสนะ², เสวตภรณ์ ตั้งวันเจริญ³

Pawirat Thariworn^{1*}, Chuankid Masena², Sawetaporn Tangwancharoen³

^{1,3}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

^{1,3}Master of Education program, Department of Educational Administration Ubon Ratchathani Rajabhat University

²Doctor of Education Program in Educational Administration Ubon Ratchathani Rajabhat University

Corresponding author's e-mail: thariworn9@gmail.com^{1}, chuankid.m@ubru.ac.th², sawetaporn.t@ubru.ac.th³

Received: February 27, 2024

Revised: May 1, 2024

Accepted: May 14, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ไม่ตรงวิชาเอก 2) เปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก จำแนกตามสภาพการสอน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน 3) ศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 จำนวน 336 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 52 ข้อ ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก จำแนกตามสภาพการสอน ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ข้อเสนอแนะมีดังนี้ 3.1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ควรประชุม ติดตาม และตรวจสอบการใช้หลักสูตรอย่าง

ต่อเนื่อง 3.2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรสร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง 3.3) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ควรสนับสนุนงบประมาณจัดห้องเรียนและบรรยากาศแวดล้อม 3.4) ด้านการวัดและประเมินผล ควรมีคู่มือเพื่อเป็นแนวทางให้ครูได้ศึกษาทำความเข้าใจ และนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการทำงาน

คำสำคัญ: สภาพการจัดการเรียนการสอน; ครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก

Abstract

The purposes of this research were to 1) Study the teaching management efficiency of the major mismatched schoolteachers 2) compare the effectiveness of teaching management of the major mismatched school teachers that were classified by teaching conditions, work experiences, and school sizes. and 3) study the suggestions for developing teaching management of the major mismatched schoolteachers. The samplings in this research were 336 teachers in Ubon Ratchathani primary educational service area office 3., obtained by stratified random sampling. The target group was school administrators and teachers, totaling 6 people. The research tools were the questionnaire that has 5 levels of estimation scale with 52 items. The reliability for the entire version was .99, and the form was a structured interview with 4 questions. The statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and content analysis. The findings indicated that 1) the teaching management efficiency of the major mismatch schoolteachers was at a moderate level. 2) The teachers that had different work experiences and school sizes have the opinion of the teaching management efficiency of the major mismatch schoolteachers are in different statistics .01 levels. 3) The developing teaching management of the major mismatch schoolteachers as follows: 3.1) The curriculum and course content should take a meeting and check out the use of curriculum and course content continually. 3.2) The teaching and learning should be motivated, encourage teachers, and support teachers for making the learning materials. 3.3) The learning atmosphere should support the budget for decorating the classroom and environment in the classroom for teaching and learning. 3.4) Measurement and evaluation should have manuals to guide teachers to study and understand, and technology should be introduced to help in the work.

Keywords: teaching management efficiency; major mismatch school teachers

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมาย การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยหนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คือ การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร

ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 34)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้เสนอแนะ ผลการพัฒนาศึกษาไทย ปี 2552 – 2558 ด้านประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาเกินความต้องการ ส่งผลให้เกิดปัญหาครูเกินและขาดแคลนในบางสาขาวิชา การที่สถาบันผลิตครู มุ่งผลิตในเชิงพาณิชย์ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาที่ขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบปัญหาการบริหารจัดการด้านการบริหารงานบุคคลของครู ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาครูไม่ครบชั้นในสถานศึกษาขนาดเล็ก ครูสอนในวิชาที่ไม่ตรงกับวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อศักยภาพและสมรรถนะของครูไทย ทำให้ครูขาดความมุ่งมั่น ในเนื้อหาวิชาที่สอน ขาดทักษะและสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และขาดการประเมินสมรรถนะเพื่อประกันคุณภาพ ตามมาตรฐานวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 47–48)

ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาณี คมขำ (2555, หน้า 72) ไม่ว่าจะเป็นครูสอน ไม่ตรงตามวิชาที่ตนเองสำเร็จการศึกษา ครูในบางสาขาวิชาขาดแคลน ครูได้รับการบรรจุใหม่ มีประสบการณ์น้อย การผลิตครูที่ไม่มีคุณภาพ เป็นต้น เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้บริหารประสบปัญหาในการจัดครูเข้าสอนเนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูที่จบตรงวิชาเอกไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดบริหารวัสดุ หลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารจึงแก้ปัญหาโดยจัดประชุมครู เพื่อร่วมกันวิเคราะห์และทำความเข้าใจหลักสูตร ส่งครูไปอบรมเพิ่มเติมกับหน่วยงานต้นสังกัด สรรหาครูที่มีความถนัดและสนใจสอนวิชาที่ครูขาดแคลน ขอความอนุเคราะห์งบประมาณจากต้นสังกัด จัดวิทยากรมาอบรมเชิงปฏิบัติการทั้งด้านการใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนและการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ส่วนด้านงานสอน พบว่า ครูพบปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาและเวลาสอนไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อ และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผล ครูจึงแก้ปัญหาด้วยการเข้ารับการอบรมด้านการจัดการเรียนการสอน การใช้และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน มีการประชุม วิเคราะห์ปัญหา ศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพิ่มเติม และสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, หน้า 48, อ้างถึงในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558, หน้า 11–12) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้สังเคราะห์สภาพและปัญหาด้านครูผู้สอน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าปัญหาที่เกิดจากตัวครู ได้แก่ ครูผู้สอนไม่ได้จบการศึกษาในวิชาที่สอน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระวิชานั้นขาดประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ได้วิเคราะห์การพัฒนาศึกษาตามยุทธศาสตร์ชาติ (แผนปฏิรูปการศึกษา) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัจจัยสำคัญทำให้ไม่สามารถพัฒนาตามกรอบการปฏิรูปได้ คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับวิชาเอกและไม่ครบชั้น งบประมาณในการดำเนินการไม่ได้รับจัดสรร บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุบลราชธานี เขต 3, 2565, บทสรุปผู้บริหาร) จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก นำไปสู่การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามสภาพการสอน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

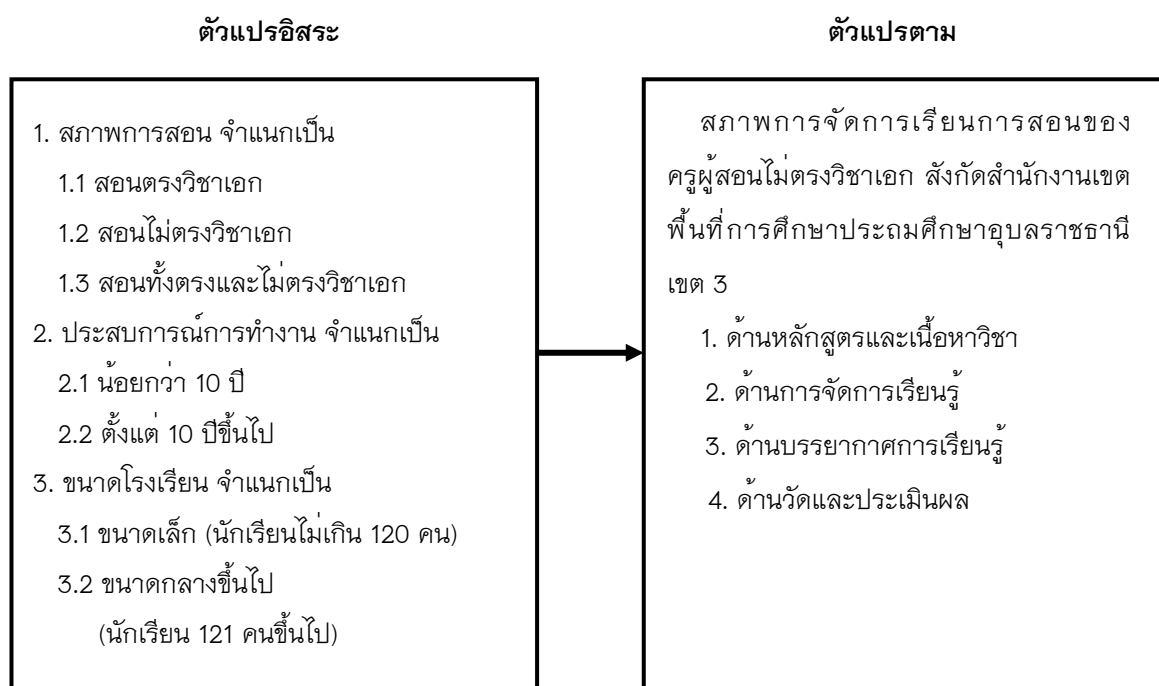
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอนเป็นการตั้งใจให้เกิดการเรียนรู้ ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนที่ดีย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีเช่นกัน ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ (อาภรณ์ใจเที่ยง, 2550, หน้า 28) การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะการเรียนการสอนเป็นการจัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้าน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลักษณะของกิจกรรม วัสดุของผู้เรียน เทคนิคบรรยากาศ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ และถือว่าการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติมากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์เป็นอย่างดี จึงจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาผู้เรียน และผลการเรียนรู้จะต้องทำให้ผู้เรียน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ศึกษาหาความรู้ตลอดชีวิตหรือเรียกว่า “เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้” (อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ, 2549, หน้า 1) โดยผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ เกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนจากแนวคิด ทฤษฎี และทัศนะของนักวิชาการหลายท่าน และนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบที่เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการวัดและประเมินผล

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดจากนักวิชาการและนักการศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดการ

เรียนการสอนของวราภรณ์ ศุณาลัย (2535), สุพิน บุญชูวงศ์ (2538), ปรียาพร วงษ์อนุตรโรจน์ (2543), พันธุ์ศักดิ์ พลสารมัย, วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง (2543), ปรัชญา เวสารัชช์ (2545), อารมณ์ ใจเที่ยง (2550), วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2551), เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2551), จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2552), สมคิด สร้อยน้ำ (2552), จำเนียร ศิลปะวานิช (2553), วิชัย วงษ์ใหญ่ (2556), สกต อุทรานันท์ (2557), Hough & Duncan (1970), Sanford (1970) และ Lewis & Miel (1972) โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (conceptual framework) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 209 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,627 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 336 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เกี่ยวกับสภาพการสอน ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ 4) ด้านการวัดและประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert (เซาว์ อินเีย, 2543, หน้า 204) ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

2.2 แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาสภาพการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีเพื่อขอความร่วมมือไปยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถามครูผู้สอนที่เป็นตัวอย่าง โดยใช้วิธีการส่งทางไปรษณีย์ ทางออนไลน์ และ บล๊อกกรับ - ส่งหนังสือราชการ และนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายวิจัยเชิงคุณภาพ 3) ติดตามการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนัดหมายเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนภายในเวลาที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) แบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ จำแนกตามสภาพการสอน ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามรายข้อในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อใช้ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 106) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอคน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอคน้อยที่สุด

เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามสภาพการสอน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ด้วยการตีความ จำแนก จัดหมวดหมู่ตามประเด็น และอภิปรายสรุป 2) แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีผลการวิเคราะห์และสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน

สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา	3.53	.75	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	2.40	.81	น้อย
3. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	3.07	.80	ปานกลาง
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.96	.92	มาก
เฉลี่ยรวม	3.17	.68	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.40$)

2. การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกสภาพการสอน ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน ดังนี้

2.1 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามสภาพการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายงานพบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปผลทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ผู้บริหาร คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรประชุม วิเคราะห์ ศักยภาพครู วางแผนการพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหา อบรมเชิงปฏิบัติการกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อพัฒนาตนเอง เกี่ยวกับด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชานั้น ๆ ตลอดจนมีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นให้กับครูผู้สอน จัดหาครูพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ มาช่วยแนะนำ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง สนับสนุนงบประมาณด้านสื่อแหล่งการเรียนรู้ คอยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม

3.3 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดห้องเรียนและบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้มากที่สุด เปิดโอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาตนเอง ในด้านบุคลิกภาพ การจัดการชั้นเรียน

3.4 ด้านการวัดและประเมินผล โรงเรียนควรมีคู่มือในการวัดและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางให้ครูได้ศึกษาทำความเข้าใจ กำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลให้ไปในทิศทางเดียวกัน มีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ และควรนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน

การอภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน 4 ด้าน 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก ไม่ได้รับการอบรมพัฒนาตนเองหรือขาดความต่อเนื่องในการจัดอบรมให้กับครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก ครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกขาดองค์ความรู้หรือคู่มือในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่จะนำมาออกแบบวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสนับสนุนด้านงบประมาณที่จะมาจัดทำสื่อการเรียนการสอนยังน้อยทำให้ครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกไม่สามารถประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอนได้ การรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างทีมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ในการพัฒนาครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก ยังไม่ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญเท่าที่ควร ตลอดจนครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก มี

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระโกสินทร์ ทินนญาโณ (ชินสุข) (2556, หน้า 72-75) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนวิโรจน์พัฒนาศาสตร์ วัดมิ่งเมืองอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับงศ์ณภัส ปาแก้ว (2557, หน้า 95-101) ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและความต้องการการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูพลศึกษาในระดับประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา และเปรียบเทียบสมรรถนะของครูพลศึกษาในระดับประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา และจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ การทำงาน สอดคล้องกับนารินทร์ มานะการ (2560, หน้า 94-95) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุก ๆ ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสื่อการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ และสอดคล้องกับสังัด (2558, หน้า 116-117) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดได้แก่ ปัญหาการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามสภาพการสอน ประสบการณ์ การทำงาน และขนาดโรงเรียน

2.1 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามสภาพการสอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากครูผู้สอนที่มีสภาพการสอนต่างกัน มีมุมมอง และความเชี่ยวชาญในศาสตร์และเนื้อหาที่สอนแตกต่างกัน โดยครูที่สอนตรงวิชาเอก จะมีความรู้ ความเข้าใจ ความถนัด ในรายวิชาที่ตนเองได้รับผิดชอบสอน ทำให้สามารถวางแผน ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี สามารถ ใช้ความรู้ ความสามารถของตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ด้านครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก เนื่องจากได้รับมอบหมายให้สอน ในรายวิชาที่ไม่ถนัด หรือไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถและที่มีอยู่ ทำให้การจัดการเรียนการสอนยังพบปัญหา ขาดองค์ความรู้ที่จะนำมาปรับใช้ ตลอดจนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนยังไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนครูผู้สอนที่ สอนทั้งตรงและไม่ตรงวิชาเอก จะมีความรู้ ความเข้าใจ ความถนัดในรายวิชาที่เป็นวิชาเอกของตน ส่วนวิชาอื่น ๆ ที่ ไม่ใช้วิชาเอก จะยังขาดทักษะ องค์ความรู้ หรือประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในวางแผน ออกแบบการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน ทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีหากตรงกับวิชาเอก และพบปัญหาในบางครั้งหากต้องสอน ในรายวิชาที่ไม่ตรงกับวิชาเอกของตน สอดคล้องกับวนิดา ประคัลภ์กุล (2558, หน้า 68-71) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้ครูประถมศึกษาที่สอนไม่ตรงวิชาเอก พบว่า ครูที่สอนตรงวิชาเอก และครูที่ สอนไม่ตรงวิชาเอก มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 สอดคล้องกับรัชชานันต์ เคนชมภู (2558, หน้า 84-92) ศึกษาผลกระทบจากครูผู้สอนสอนไม่ตรงสาขา

วิชาเอกต่อผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ตัวแปรครูผู้สอนไม่ตรงสาขาวิชาเอกมีผลกระทบ 2 วิชาที่ชัดเจน คือ วิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์

2.2 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ราชด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานที่มากกว่า 10 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ และมีองค์ความรู้ในด้านหลักสูตรเนื้อหา การจัดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ระเบียบการวัดและประเมินผล มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี คือ มีการส่งมอบประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา ตลอดจนเทคนิคการจัดการชั้นเรียนต่าง ๆ ที่มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่น้อยกว่า 10 ปี ทำให้เมื่อได้รับผิดชอบสอนในรายวิชาที่ไม่ถนัด หรือไม่ตรงกับวิชาเอกของตน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์มากกว่าจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีกว่า ดังนั้นหากมีความจำเป็นในการจัดครูเข้าสอนในรายวิชาที่ไม่ตรงกับวิชาเอกของครู จึงควรพิจารณาตัวแปรด้านประสบการณ์การทำงานของครู เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาครูของ Huberman (1989, p. 42 อ้างถึงในอรอนพ จินะวัฒน์, 2559, หน้า 65) ได้อธิบายเกี่ยวกับการทำงานในวิชาชีพครูว่าในระยะ 1-3 ปีแรกอยู่ในขั้นที่ครูเริ่มเข้าสู่วิชาชีพครูมีความต้องการเรียนรู้และเข้าใจในวิชาชีพ เมื่อเข้าสู่ระยะที่ 2 คือ 4-6 ปี ครูจะมีความมุ่งมั่นในการสอนและมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น ทำให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่สอน ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า สอดคล้องกับพระครูปริยัตินิธรรมากร ฐานวโร (ทิพมาลา) (2558, หน้า 90-99) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนบาลี ในสำนักเรียนพระปริยัตินิธรรมากร แผนกบาลี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูสอนบาลีที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัมีสภาพการจัดการเรียนการสอนในสำนักพระปริยัตินิธรรมากรแผนกบาลี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับรัชากานต์ เคนชมภู (2558, หน้า 84-92) ศึกษาผลกระทบจากครูผู้สอนไม่ตรงสาขาวิชาเอกต่อผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า อายุราชการครูหรือประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีผลต่อผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชัยภูมิ โดยมีนัยสำคัญใน 4 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ

2.3 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก ต่ำกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติการ

สอนในโรงเรียนขนาดกลางขึ้นไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับจัดสรรตำแหน่ง มีจำนวนน้อย ทำให้ไม่สามารถจัดวางบุคคลให้สอนตรงตามวิชาเอก ครูผู้สอนหนึ่งคน จึงจำเป็นต้องได้รับผิดชอบสอนมากกว่าหนึ่งรายวิชา และอาจเป็นรายวิชาที่ไม่ถนัด ไม่มีพื้นฐานหรือประสบการณ์มาก่อน ประกอบกับครูผู้สอนต้องทำงานเอกสารอื่น ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากงานสอน ส่งผลให้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนต่ำ และส่งผลโดยตรงต่อมุมมอง ความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์การพัฒนาตามแผนแม่บทและการวิเคราะห์การพัฒนาการศึกษา ตามยุทธศาสตร์ชาติ (แผนปฏิรูปการศึกษา) ที่อธิบายถึง ปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในเขตพื้นที่ชายแดน ด้านบุคลากรมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับวิชาเอกและไม่ครบชั้น ขาดงบประมาณทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา ดังนั้น จึงควรหาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ โดยต้องมีการวางแผนการพัฒนาระบบบริหารงานหรือมีกลยุทธ์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก หาแนวทางแก้ปัญหา สอดคล้องกับลักขณา ไชยฤทธิ์ (2561, หน้า 224-226) ได้ศึกษาสภาพปัญหาทักษะการสอนของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พบปัญหา คือ ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก และครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และสอดคล้องกับธนพงศ์ ดีเลิศ (2564, หน้า 60-62) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 พบว่าแนวทางสำหรับเสริมสร้างประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สำคัญคือ ควรส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนา ความรู้ความสามารถด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดทำ เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปได้ 4 แนวทางที่สำคัญ ดังนี้ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ผู้บริหาร คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องประชุม วิเคราะห์ศักยภาพครู วางแผนการพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหา อบรมเชิงปฏิบัติการกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อพัฒนาตนเองเกี่ยวกับด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชานั้น ๆ ตลอดจนมีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วาณี คมขำ (2555, หน้า 79-84) พบว่า ผู้บริหารแก้ปัญหาโดยจัดประชุมครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์และทำความเข้าใจหลักสูตร ส่งครูไปอบรมเพิ่มเติมกับหน่วยงานต้นสังกัด สรรหาครูที่มีความถนัดและสนใจสอนวิชาภาษาไทย ขอความอนุเคราะห์งบประมาณจากต้นสังกัดจัดวิทยากรมาอบรมเชิงปฏิบัติการทั้งด้านการใช้วัสดุ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนและการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับสงัด ชะนะชัย (2558, หน้า 116-117) พบว่า ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรอบรม การวัดประเมินผล และการออกนิเทศ สอดคล้องกับอุษณีย์ ภารการ (2559, หน้า 111-118) พบว่า ควรมีการจัดการเรียนการสอนโดยให้ครูสอนตรงตามวิชาเอก หลักสูตร และความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นให้กับครูผู้สอน หากครูที่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ มาช่วยแนะนำ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง สนับสนุนงบประมาณด้านสื่อ แหล่งการเรียนรู้ คอยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับพระโกสินทร์ ทินนญาโณ (ชินสุข) (2556, หน้า 72-75) พบว่า ควรให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การสนับสนุนในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับสุพัตรา คำโพธิ์ (2560, หน้า 114-125) พบว่า ควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาทั้งด้านสื่อการสอน การนิเทศติดตาม การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

และการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย และสอดคล้องกับ Hollins (2011, pp. 395-407) ได้ศึกษาเรื่อง การเตรียมครูเพื่อการสอนที่มีคุณภาพ โดยอธิบายว่า การเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ครูต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดห้องเรียนและบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้มากที่สุด เปิดโอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาตนเอง ในด้านบุคลิกภาพ การจัดการชั้นเรียน สอดคล้องกับ Saraceno (2002, p. Abstract) พบว่า ครูและผู้บริหารต้องร่วมมือกันโดยจัดกระบวนการการศึกษา ให้มีสภาพแวดล้อมที่มีการร่วมมือกัน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างครูผู้สอน มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ Sharp (2008, p. 102) พบว่าบรรยากาศการเรียนรู้ที่หลากหลายที่มีทิศทางด้านบวก จะมีความสัมพันธ์กับระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สูงขึ้นตามไปด้วยและด้านการวัดและประเมินผล โรงเรียนควรมีคู่มือ ในการวัดและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางให้ครูได้ศึกษาทำความเข้าใจ กำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลให้ไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจสนับสนุนให้ครูศึกษาระเบียบการวัดและประเมินผลอย่างละเอียดและนำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ และควรนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน เพื่อย่นระยะเวลา ลดภาระงาน รวมทั้งจัดเก็บผลการเรียนรู้ที่เป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับวาณี คมขำ (2555, หน้า 79-84) พบว่า ควรมีการประชุมและวิเคราะห์ปัญหาและศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับแนวคิดณัฏฐ์ ปาแก้ว (2557, หน้า 95-101) พบว่า ควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งในหลักสูตรควรประกอบไปด้วยเรื่องการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับสงัด ชะนะชัย (2558, หน้า 116-117) พบว่าควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรอบรม การวัดประเมินผล และการออกนิเทศ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้วิจัยเกิดองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ผู้บริหาร คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องประชุม วิเคราะห์ศักยภาพครู วางแผนการพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหา อบรมเชิงปฏิบัติการกับหน่วยงานต้นสังกัด ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาตนเองเกี่ยวกับด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชานั้น ๆ และมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนมีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นให้กับครูผู้สอน หาครูพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ มาช่วยแนะนำ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง สนับสนุนงบประมาณด้านสื่อ แหล่งการเรียนรู้ คอยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม
3. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดห้องเรียนและบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้มากที่สุด เปิดโอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาตนเอง ในด้านบุคลิกภาพ การจัดการชั้นเรียน

4. ด้านการวัดและประเมินผล โรงเรียนควรมีคู่มือในการวัดและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางให้ครูได้ศึกษาทำความเข้าใจ กำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลให้ไปในทิศทางเดียวกัน มีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ และควรนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน เพื่อย่นระยะเวลา ลดภาระงาน รวมทั้งจัดเก็บผลการเรียนรู้ที่เป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณด้านสื่อการสอน อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างชัดเจนตามบริบทของโรงเรียน

1.2 การดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนไม่ตรงเอก ในระยะสั้น หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก โดยการจัดอบรม ประชุม สัมมนา หรือสร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาความรู้ ความสามารถของครูที่สอนไม่ตรงวิชาเอกอย่างเหมาะสม จัดให้มีพี่เลี้ยง (coaching & mentoring) คอยให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย มีการ Upskill คือ พัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกให้มากยิ่งขึ้น และมีการ Reskill คือ การสร้างทักษะ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา

1.3 การดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนไม่ตรงเอก ในระยะยาว ควรสนับสนุนนโยบายการผลิตครู การดำเนินการจัดสอบครู โดยคัดเลือกครูให้ตรงกับวุฒิหรือวิชาเอก และบรรจุตรงตามวิชาเอกอย่างแท้จริง เพื่อลดปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอกในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ที่หลากหลายยิ่งขึ้น เพื่อนำมาพัฒนาและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- โกสินทร์ ทินนญาโณ (ชินสุข), พระ. (2556). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนวิโรจน์ผดุงศาสน์วัดมิ่งเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาภูมิราชวิทยาลัย.
- จิระพันธุ์ พลพัฒน์. (2552). การศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- จำเนียร ศิลปะวานิช. (2553). *หลักและวิธีการสอน*. กรุงเทพฯ: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.
- เชาว์ อินโย. (2543). *การดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชนพงศ์ ดีเลิศ. (2564). *ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- นารินทร์ มานะการ. (2560). *ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- นงศัณท์ ปาแก้ว. (2557). *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิต่างการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). *ชุดฝึกอบรมครู ประมวลสาระหลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปรียัติธรรมมาร ฐานวโร (ทิพมาลา). (2558). *สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนบาลี ในสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงษ์นุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย, วลลภา เทพหัสติน ณ อยู่ธยา และทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง. (2543). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี*. รายงานวิจัยเอกสาร. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- รชากานต์ เคนชมภู. (2558). *ผลกระทบจากครูผู้สอนสอนไม่ตรงวิชาเอกต่อผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดชัยภูมิ*. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ลักขณา ไชยฤทธิ์. (2561). *รูปแบบการพัฒนาทักษะการสอนของครูตามหลักพุทธบริหารการศึกษา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรภรณ์ ศุนาลัย. (2535). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: สหมิตรการพิมพ์.
- วนิดา ประคัลภ์กุล. (2558). *แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้ครูประถมศึกษาที่สอนไม่ตรงวิชาเอก*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระบุทุกษ์. (2551). *การจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ.
- วาณี คมขำ. (2555). *การศึกษาปัญหาและแนวทางการใช้หลักสูตรภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2556). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- สัจด์ ชนะชัย. (2558). การพัฒนาคุณภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2557). การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด สร้อยน้ำ. (2552). หลักการสอน. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุพัตรา คำโพธิ์. (2560). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของครูระดับประถมศึกษาที่สำเร็จ การศึกษาไม่ตรงวิชาเอก จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2538). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565. กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). รายงานผลการศึกษา สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2551). หลักการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ได้ผล: Paper presented at the โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ"พัฒนาอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอน ประจำปี 2551. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุษณีย์ ภารการ. (2559). การศึกษาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อรัญญ์ มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. (2549). ก้าวเข้าสู่สู่การเลื่อนวิทยฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อรรณพ จินะวัฒน์. (2559). การพัฒนาตนของผู้ประกอบวิชาชีพครู. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 1379 – 1395.
- Hollins, E. (2011). Teacher Preparation for Quality Teaching. *Journal of Teacher Education*, 62(4), 395–407.
- Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1970). *Teaching: Description & analysis*. New York: Addison – Wesley Publishing.
- Lewis, A. J. & A. (1972). *Supervision for Improved Instruction*. New York: McGraw–Hill.
- Saraceno, J. B. (2002). *The role of teachers in the redesign of a large comprehensive high school A case study*. Dissertation Degree of Doctor of Education, Fordham University.
- Sharp, C. E. (2008). *Small School Leadership: A Q Method Study of Elements of Leadership Specific to a Small School Setting*. Dissertation Degree of Philosophy in Leadership & Change Program, Antioch University.
- Sanford, N. (1970). *The implication of personality studies for curriculum and personal planning*. Personality Factors on the College Campes, The University of Texas.